

Fakta om Glivec och Tasigna

Glivec

Glivec (imatinib) är ett cancerläkemedel som tas som tablett. Läkemedlet är en så kallad *tyrosinkinashämmare* som verkar genom att blockera det enzym (tyrosinkinas) som sätter fart på den sjukliga process som förmår cancercellerna att föröka sig utom kontroll. Glivec är konstruerat för att bara slå mot de sjuka cellerna.

Glivec är godkänt för behandling av:

- Kronisk myeloisk leukemi (KML), en form av leukemi (blodcancer)
- Akut lymfatisk leukemi (ALL) i dess Philadelphia-positiva form
- Myelodysplastiska och myeloproliferativa blodsjukdomar då vissa blodceller börjar föröka sig ohämmat och behandling är påkallad.
 - Hypereosinofilt syndrom och/eller kronisk eosinofili, blodsjukdomar med ohämmad tillväxt av vissa celler
- Gastrointestinala stromacellstumörer (GIST), en form av cancer i mage och tarmar
- Dermatofibrosarkom, en typ av cancer i vävnaden under huden

Genetiska mutationer

Av patienterna med kronisk myeloisk leukemi har drygt 90 procent en kromosomförändring som kallas Philadelphiakromosomen. Samma förändring förekommer också vid den svårare formen av akut lymfatisk leukemi som främst drabbar vuxna. Följden blir en ny genkombination.

Ur denna bildas ett enzym – en typ av tyrosinkinas kallar Bcr-Ab1 – som ändrar cellens genetiska instruktion. Den signalerar inte längre som normalt när det är dags för kroppen att sluta producera vita blodkroppar. Följden blir cancerceller som förökar sig ohämmat. Glivec binder till Bcr-Ab1 vilket gör att den sjukliga överaktiviteten blockeras.

GIST uppkommer genom en mutation i genen för KIT-receptorn. Då överproduceras ett tyrosinkinase vilket leder till ohämmad celltillväxt. Glivec stoppar processen vilket innebär att cancercellerna inte längre kan dela sig utan dör.

Färre biverkningar

Eftersom Glivec inte slår mot de friska utan enbart de cancersjuka cellerna ger det färre biverkningar än vid behandling med cytostatika. Till de vanligaste hör illamående, yttliga öden, muskelkramp, diarré och trötthet. Knappt 3 procent av patienterna har drabbats av svårare biverkningar som risk för leverskada, vätskeansamling, infektioner och blödningar.

Tasigna – en vidareutveckling av Glivec

Vid behandling av KML kan det visa sig att ett litet fåtal patienter inte får önskad effekt av Glivec. För att ta reda på orsaken utreds först ett antal faktorer:

- Ändrad dos kan behövas för önskad effekt.
- Man kontrollerar att patienten tar sin medicin som ordinerat.
- Upptaget av läkemedlet kan påverkas av annan medicinering eller föda.

Om dessa orsaker kan uteslutas kan resistens misstänkas. Det är mycket ovanligt, i Sverige kan det handla om högst 20 patienter om året.

För denna grupp patienter har forskarna bakom Glivec utvecklat **Tasigna (nilotinib)** som bedöms vara än mer kraftfullt än Glivec eftersom det binder ännu effektivare till Bcr-Ab1, inklusive de flesta muterade former av enzymet som kan orsaka resistens mot Glivec.

Tasigna har visat mycket goda resultat för patienter som är resistent eller inte tål Glivec.

Tasigna tas som kapsel. De flesta biverkningar är lätta till måttliga och försvinner efter en tid.

Mått på behandlingens effekt

Effekten av behandling med Glivec respektive Tasigna kan mätas på olika sätt:

- **Hematologisk respons** är ett mått på i vilken mån patientens blodvärden påverkas av behandlingen. Kompletta hematologiska respons innebär att värdena normaliserats och består i minst fyra veckor. Det kan dock fortfarande finnas celler kvar som innehåller Philadelphia-kromosomen.
- **Cytogenetisk respons** innebär att man räknar antalet celler med Philadelphia-kromosomen i blod och benmärg, alltså mängden cancersjuka celler. Vid komplett cytogenetisk respons har de helt försvunnit.
- **Molekylär respons** är en ny och ytterst känslig metod för att mäta nivåerna av Bcr-Abl – det enzym som utlöser den ohämmade förökningen av vita blodkroppar. Kompletta molekylära respons innebär att nivåerna är noll.

Kontaktuppgifter

För vidare information, kontakta:

Bengt Gustavsson, medicinsk chef Norden, Novartis Onkologi

Mobil 0708-89 33 97

bengt.gustavsson@novartis.com